

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Національний педагогічний університет
ім. М.П.Драгоманова
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ
Кафедра педагогіки музичної освіти
і виконавського мистецтва МДУ
Кафедра співу, диригування
та музично-теоретичних
дисциплін МДУ

МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ

Мукачево-2015

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів IV Всеукраїнської наук.-прак. конф., Мукачеве,

19 – 20 березня 2015 р. – Мукачеве : МДУ, 2015. – 240 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, проведеної кафедрою педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва та кафедрою співу, диригування та музично-теоретичних дисциплін Мукачівського державного університету 19 – 20 березня 2015 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто наступні питання: теорії та методики мистецької освіти, теоретичних й практичних аспектів мистецтвознавчих та педагогічних досліджень, сучасних процесів розвитку мистецької освіти та національного мистецтва, музично-педагогічної спадщини вітчизняних педагогів в системі сучасної освіти, ролі вищих навчальних закладів у реформуванні мистецької освіти в Україні.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – ректор МДУ, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*);

Гоблик В.В. – перший проректор МДУ, доктор економічних наук, кандидат філософських наук, доцент, заслужений економіст України

Пап В.В. – проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, доктор економічних наук, доцент

Фізеші О.Й. – декан педагогічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент;

Попович Н.М. – завідувач кафедри педагогіки музичної освіти та виконавського мистецтва МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент

Качур М.М. – завідувача кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ, кандидат педагогічних наук;

Микуланинець Л.М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ (*відповідальна за випуск*).

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бодрова Тетяна Олександрівна. Педагогічні задачі у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів музики	4
Брага Наталія Георгіївна. Сучасні підходи до викладання диригентсько-хорових дисциплін	7
Буркало Степан Михайлович. Музичний аналіз – професійне вміння вчителя музичного мистецтва	10
Габель Оксана Іванівна. Основні напрями вокально-педагогічної творчості вчителя музичного мистецтва в ЗОШ... 14	
Гаснюк Вероніка Василівна. Професійна мобільність як умова професійного становлення майбутнього вчителя.....	7
Гмігер Ганна Олександрівна. Вокально-хорова підготовка майбутніх вчителів початкової школи до музично-виховної роботи з учнями початкових класів	20
Горобець Т.В. , Шкоба В.А., Значення педагогічної практики у професійній підготовці майбутніх музичних керівників дошкільних навчальних закладів	22
Готра Віталіна Всеволодівна. Сутність та структура категорії «професійна майстерність» вчителя музичного мистецтва (скрипаля)	27
Дмитришена Дар'я Євгеніївна. Вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі занять з постановки голосу	31
Дуда Ірина Тиборівна. Розвиток фортепіанної техніки як складова формування професійної майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва	35
Дудкіна Алла Валентинівна. Розвиток навичок художнього інтонування студентів на заняттях з сольного співу.....	38
Жихарева Єлізавета Михайлівна. Особливості вокальної підготовки студентів у провідних навчальних закладах світу в проєкції на систему сучасної музичної освіти України	40
Качур Борис Михайлович. Розвиток творчого потенціалу педагога з погляду акмеологічної науки	43

само: соло, дуети, тріо, квартети, вокальні групи. Без них неможливо забезпечити музично-естетичне виховання дітей та проведення різноманітних мистецьких заходів у школі. Формування функції *керівника малих вокальних форм* – один із важливих етапів вокально-педагогічної творчості вчителя-музиканта.

Вивчення музичної грамоти з школярами тісно пов'язане з практичним застосуванням її через сольфеджіо. Адже для того, щоб чисто інтонувати інтервали музичного звукоряду, необхідно оволодіти співацьким голосом. Тому формування *функції учителя-теоретика* з добре поставленим голосом і чистим інтонуванням музичних вправ, вокалізів, пісенного репертуару – магістральний шлях до підготовки професіонала-педагога.

Тому в умовах дидактичної системи школи вчитель музики є творцем конкретного вокально-педагогічного процесу на предметно-методичному рівні. Об'єктом його професійної діяльності є *навчальний процес*, який формується через його професійні функції і проявляється як цілісна педагогічна система.

Специфічною особливістю творчого вчителя є перспективність бачення динаміки навчального процесу, здатність передбачити очікувані результати навчання в близькій та віддаленій перспективі, опираючись на музичні здібності та задатки кожного свого вихованця.

Таким чином, у процесі формування вокально-педагогічної діяльності вчителя музики через моделювання навчання воно фактично зводиться до *моделювання особистості школяра та вчителя*.

Гаснюк Вероніка Василівна

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Заявлена проблематика вимагає актуалізації таких ключових концептів — мобільність”, “професійна мобільність”

та “професійне становлення”. Логічність взаємозв'язку означених концептів викликає дискурс проблеми професійного становлення майбутніх вчителів загальноосвітніх шкіл.

Різні аспекти зазначеного питання знайшли своє висвітлення в низці економічних (В.Кінельова, А.Кірхи, А.Матуленіса, Е.Саар, І.Смирнова, А.Сміта, П.Сорокіна та ін.), соціологічних (О.Білоцерківського, Б.Гершунського, В.Громова, Д.Джері, А.Макарені, Е.Макарова, В.Мудрика та ін.) та психолого-педагогічних дослідженнях (А.Гераськова, Т.Горохова, Є.Іванченка, Ю.Калиновського, С.Константінова, В.Сластьоніна та ін.). Разом з тим, поза увагою дослідників все ще залишається проблема формування професійної мобільності майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Аналіз наукових праць показав, що *мобільність* є традиційним предметом дослідження у соціології, де розрізняють мобільність соціальну, міжпоколінну, трудову, структурну, уявну, професійну, міжпрофесійну. Науковцями (Л.Бендикс, А.Кибанова, Н.Коваліско, С.Липсет, М.Яценко та ін.) визначено види мобільності, а також її змістовна сфера (С.Макеєв, Г.Осипов, А.Шатохін та ін.).

За Болонською декларацією одним з основоположних принципів підготовки професійних кадрів є принцип професійної мобільності суб'єктів освітнього процесу. Поняття “професійна мобільність” має складну структуру й багато трактувань. Так, Е.Зеєр розглядає *мобільність* як якість особистості, яка характеризується здібністю швидко змінювати свій статус або положення в соціальному, культурному або професійному середовищі.

Щодо поняття „професійна мобільність”, то воно було предметом дослідження В.Воронкової, І.Дичківської, Е.Зеєр, Є.Іванченко, Н.Ляшенко, Е.Сайфутдінової, О.Симончук, О.Яременко та ін. На думку В.Воронкової, *професійна мобільність* – це зміна групою чи індивідом позиції, місця, яке він обіймає у професійній структурі переходу людей з одних професійних груп і прошарків до інших [1, С.97]. І.Дичківська довела, що вирізняється вертикальна професійна мобільність (рух з низу до верху у професійно-кваліфікаційній структурі) і горизонтальна (соціальні переміщення без якісної зміни професії і кваліфікації). Б.Ігошев визначає *професійну мобільність* як

складну інтегративну якість особистості, що проявляється на двох рівнях: як конкретна форма чи вид діяльності, що дає змогу характеризувати людину як професійно мобільну («зовнішня» мобільність) і як сукупність певних особистісних властивостей людини («внутрішня» мобільність) [2].

Таким чином, узагальнюючи вищенаведені підходи щодо розкриття сутності поняття «*професійна мобільність*» майбутнього вчителя загальноосвітньої школи, зазначимо, що вона є інтегральною, динамічною якістю особистості, яка забезпечує успішність адаптації до змін умов професійної діяльності та готовність до досягнення інновацій в педагогіці музичної освіти (для прикладу).

Професійне становлення особистості — це динамічний, багаторівневий процес формування комплексу професійно важливих якостей. Цією проблемою займалися такі науковці як Б. Ананьєв, І.Бех, В.Рибалко та інші. Професійне становлення майбутнього фахівця є поетапним моментом індивідуально-особистісного розвитку. Перший етап, коли у студента почалась професійна підготовка, але ця підготовка, ще не дійшла до завершення. Другий етап, коли студент приступив до практики. У нього є можливість застосовувати набуті теоретичні знання, вдосконалити свій професіоналізм.

Основним завданням вищої освіти у сучасному суспільстві є формування таких знань, вмінь, навичок й особистісних якостей майбутнього вчителя музики, які забезпечать успішне виконання професійних функцій та кар'єрне зростання у процесі реалізації професійної мобільності. Очевидно, що професійна мобільність особистості є необхідною умовою професійного становлення й розвитку, важливим параметром, що визначає випереджувальну функцію розвитку системи освіти в сучасному суспільстві та пріоритетну роль вчителя у розвитку цивілізації XXI століття.

Для формування професійної мобільності майбутнього вчителя, безумовно необхідними є високий рівень інтелектуальних та професійних знань, тобто гармонійний розвиток загальнокультурних, комунікативних, інформаційних, загальнонаукових, спеціальних, професійних компетенцій. Оскільки мобільність забезпечується сукупністю розвинених компетенцій, зокрема *універсальних* (ключових), які

характеризують широту ерудиції та культурну освіченість; предметних, що визначають рівень знання предмету й успішність його викладання; педагогічних компетенцій, спрямованих на вирішення методичних, організаційних і корелюючих завдань, то можна вважати зазначену сукупність компетенцій одним з основних компонентів професійної мобільності майбутнього фахівця певної галузі.

Таким чином, формування професійної мобільності майбутнього вчителя має забезпечуватись логікою побудови навчального процесу протягом всіх років навчання у ВНЗ. Цей процес може бути представлено у такій послідовності: адаптація до умов навчально-виховного процесу педагогічного факультету ВНЗ, ідентифікація з вимогами навчально-професійної діяльності; самореалізація в освітньому процесі з метою розвитку власної професійної мобільності.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Игошев Б.М. Развитие профессиональной мобильности специалистов – перспективное направление деятельности педагогического университета / Б.М. Игошев // Науч.-пед. журн. – М., 2008. – № 6. – С.34 - 35.

Гмітер Ганна Олександрівна

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО МУЗИЧНО- ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Гуманітаризація освітнього процесу як пріоритетна суспільна проблема вимагає стрімкого підвищення статусу мистецтва в системі професійної підготовки студентської молоді. Фахова підготовка вчителя початкових класів зобов'язана щільно використовувати мистецькі чинники. Завдяки грамотному емоційно-художньому супроводу входження в професію, фахові координати молодих учителів набувають